

Rektor vid Humleskolan
Tians väg 75
295 35 Bromölla

2009-12-16
1 (10)
Dnr:40-2009:1745

Bromölla kommun
Box 18
295 21 Bromölla

Kvalitetsgranskning av arbetet vid trakasserier och kränkande behandling vid Humleskolan i Bromölla kommun.

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling under höstterminen 2009. Granskningen av Humleskolan i Bromölla kommun ingår i detta projekt.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning/).

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges ökade förutsättningar för att genomföra förbättringar.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt mot huvudmän och/eller skolor. Dessa granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

De styrdokument som gäller för svenskt utbildningsväsen stadgar nolltolerans mot att barn, elever och studerande utsätts för kränkningar, diskriminering eller trakasserier.

Trots kravet på nolltolerans visar olika undersökningar, samt erfarenheter från den regelbundna tillsynen och från enskilda anmälningsärenden, att det inte är ovanligt att barn och elever blir kränkta och/eller trakasserade i svensk skola.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot skolornas arbete vid trakasserier och kränkande behandling. Syftet med granskningen är att bidra till att förhindra förekomsten av trakasserier och kränkande behandling vid de granskade skolorna. Totalt har 50 skolor granskats i landet.

Kravet på skolorna att bedriva ett effektivt förebyggande, förhindrande och åtgärdande arbete understryks och konkretiseras i granskningen. Skolinspektionen avser därmed

bidra till att öka de granskade skolornas kunskap om vilket arbete som krävs för att förebygga och förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår.

Granskningens resultat ska spridas till skolor och huvudmän som inte ingår i projektet. Resultaten kan därmed utgöra ett underlag för ett förbättringsarbete i hela landet.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en övergripande rapport, dels i rapporter med bedömningar för varje granskad skola. Där tar Skolinspektionen ställning till om skolan uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet arbetet bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit ansvarar huvudmannen och rektor vid skolan för att åtgärder vidtas.

Humleskolan har ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslut består av dokument från skolan samt av information som samlats in vid besök den 3-4 november 2009. I skolan genomfördes samtal med ett urval av personal och elever samt med skolledning och elevhälsoteam. Beslutet grundar sig också på annan information som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Rektor vid skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Humleskolan har experten Eva Winkel och undervisningsrådet Lena Godin varit.

Fråge-/granskningsområden

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Idag finns bestämmelserna istället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen, dels i diskrimineringslagen.

14 a kap. skollagen innehåller bestämmelser som har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Det är Skolinspektionen som har tillsynen över att 14 a kap. skollagen följs.

Diskrimineringslagen innehåller bl.a. bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering av barn och elever. Med diskriminering avses direkt och indirekt diskriminering, instruktioner att diskriminera samt trakasserier och sexuella trakasserier. Med trakasserier avses ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier avses ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsynen över att diskrimineringslagen följs.

14 a kap. skollagen och diskrimineringslagen innehåller bestämmelser som ålägger huvudmannen att vidta aktiva åtgärder bl.a. i form av åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling respektive trakasserier samt skyldighet att utreda och

vidta åtgärder vid kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling respektive trakasserier.

Skolinspektionen har med utgångspunkt i 14 a kap. skollagen utifrån forskning, utvärdering och beprövad erfarenhet granskat det arbete som bedrivs i skolorna inom tre frågeområden.

1. Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av barn och elever?

- *Fungerar skolans rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier?*

Inom detta frågeområde har skolans arbete med att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling och trakasserier granskats. En viktig komponent i detta arbete är att utifrån en kartläggning av skolans behov upprätta plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan. Granskningen har också undersökt om skolan arbetar för att vara en social gemenskap. Vidare har det undersökts om skolan har rutiner för att upptäcka kränkningar och trakasserier.

2. Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Inom frågeområdet har granskats om personal sinsemellan och tillsammans med elever återkommande reflekterar över sitt egna förhållningssätt, värderingar och normer samt den betydelse dessa kan ha för att kränkningar och trakasserier kan uppstå.

3. Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att ett barn eller elev blivit kränkt och trakasserat?

- *Använder skolan program utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet i sitt arbete mot trakasserier och kränkningar?*

Inom frågeområdet har det undersökts om skolan har rutiner för att tillse att kränkningar och trakasserier omedelbart upphör då de kommer till personalens kännedom. Vidare har det granskats vilka rutiner skolan har i fall då personal utsätter elever för trakasserier eller kränkande behandling. Om skolan använder sig av program/programkomponenter utifrån forskning och/eller beprövad erfarenhet har undersökts. Skolinspektionen har också undersökt om skolan analyserar orsaker till olika fall av kränkningar och trakasserier.

Beskrivning av besökt skola

Humleskolan är en treparallellig skola för årskurserna 7 – 9 och har läsåret 2009/10 cirka 285 elever. Skolan är organiserad i tre paralleller/arbetslag och i varje arbetslag finns en årskurs 7, en årskurs 8 och en årskurs 9. Från och med innevarande läsår har ett av arbetslagen utökats med ytterligare en årskurs 9. I varje arbetslag arbetar sju – nio lärare och en hemvärd. Ett av arbetslagen har en musikprofil. Dessutom finns ett resursarbetslag, som arbetar med elever i behov av särskilt stöd. Skolledningen består av en rektor samt en biträdande rektor på halvtid.

Skolinspektionens iakttagelser

Årlig plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen¹ ska huvudmannen se till att en årlig plan mot kränkande behandling upprättas. På motsvarande sätt stadgar diskrimineringslagen² att en likabehandlingsplan ska upprättas varje år. Det finns inget som hindrar att verksamheten respektive skolan för samman den årliga planen mot kränkande behandling med likabehandlingsplanen till ett dokument. Den årliga planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. Enligt Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling³ bör planen bland annat innehålla de slutsatser som kan dras av kartläggningarna om situationen i verksamheten, konkreta mål för och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt en ansvarsfördelning för detta. Vidare anges att planen bör innehålla tydliga rutiner för akuta och uppföljande åtgärder avseende inträffade kränkningar och hur dessa ska dokumenteras. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling⁴ ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller.

Vid Humleskolan finns en likabehandlingsplan, som är välstrukturerad och som i många hänseenden uppfyller kraven på en likabehandlingsplan. Däremot saknas en plan mot kränkande behandling; en kartläggning av behoven vid skolan och årliga mål för arbetet mot kränkningar och trakasserier. Det anges inte heller tydligt vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under året. Vid samtal med lärare framkommer att man känner till likabehandlingsplanen men innehållet är mindre känt. Elever har sett planen men har endast en vag uppfattning om innehållet och har inte heller medverkat vid upprättandet.

Även om skolans likabehandling redovisar rutiner för hur kränkningar ska åtgärdas saknas en plan mot kränkande behandling och med hänvisning härtill bedömer Skolinspektionen att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs i skollagen på en årlig plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen gör vidare bedömningen att planen inte upprättas under medverkan av eleverna, vilket måste åtgärdas.

¹ 14 a kap. 8 § skollagen (1985:1100)

² 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567)

³ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

⁴ 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Förebyggande och förhindrande arbete

Enligt skollagen⁵ ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen, enligt skollagen⁶, se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt läroplanen⁷ ska alla som arbetar i skolan medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen.

Humleskolan har under de senaste åren lagt ner ett gediget arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och trakasserier av elever. Under föregående år har skolan haft stora problem med elevgrupper, men under samtalen med Skolinspektionen betonade merparten av de intervjuade att tillståndet på skolan blivit bättre.

Skolan har en arbetsplan för det förebyggande arbetet mot kränkande behandling samt en plan mot arbetet mot rasism och antidemokratiska åsikter. Dessa planer finns med i skolans likabehandlingsplan. Skolan har också ordningsregler. Samtliga planer är dock bristfälligt förankrade bland eleverna. Varje år görs en elevenkät, där eleverna får svara på frågor rörande trivsel och lärande men inte heller denna har fått tillräcklig spridning. Eleverna, och inte minst personalen, behöver bli mer delaktiga i resultatet av denna för att kunna göra en analys och utifrån denna vidta ytterligare åtgärder i arbetet med att förbättra klimatet på skolan.

Varje arbetslag har hemvärdar, tjänster som är en kombination av skolvärdinna, städ – och skolmåltidspersonal. Varje arbetslag har också egen matsal, vilket är mycket uppskattat av samtliga, såväl personal som elever.

I det förebyggande arbetet på skolan finns kamratstödjare som fått utbildning och som de intervjuade menar gör ett gott arbete. Inte minst när det gäller att förebygga kränkningar och trakasserier bland elever. Elevrådet sammanträder med viss regelbundenhet men flera intervjuer tyder på att elevrådets potential inte används på ett optimalt sätt. Därigenom försvinner en viktig arena för eleverna att lära känna varandra över arbetslagsgränserna. Elevernas möjlighet att delta i övergripande frågor, exempelvis gällande värdegrunden minskar likaledes. Klassråd förekommer sporadiskt, mycket beroende på den enskilda lärarens intresse och engagemang.

Av intervjuer med eleverna framgår att flertalet lärare bryr sig om sina elever och många uttalanden, från såväl elever som lärare tyder på att rektorn är uppskattad för sin närvaro och sitt engagemang. "Lärarna och rektorn vill verkligen att allt ska vara så bra som möjligt", är ett citat av flera elevuttalanden, som speglar bilden av en i många

⁵ 14 a kap. 6 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 14 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁶ 14 a kap. 7 § skollagen (1985:1100), jämför 3 kap. 15 § diskrimineringslagen (2008:567)

⁷ Avsnitt 2.1 förordning (SKOLFS 1994:1) om läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

stycken god vuxenattityd. Samtidigt menar eleverna att det finns alltför många lärare som vill väl men som trots det väljer bort att aktivt delta i värdegrundsarbetet.

Trots de förbättringar som gjorts och trots att skolans yttre miljö är fin och välskött kvarstår problem, som skolan behöver arbeta med för att ytterligare förbättra klimatet mellan elever, elever och lärare men också mellan skolans personal i stort.

Det som framför allt verkar ha betydelse för relationerna på skolan är att Humleskolan är uppdelad i tre enheter/arbetslag, där varje enhet har blivit en skola i skolan. Även om skolan har försökt att på olika sätt motverka uppfattningen att arbetslagen har olika status, kvarstår denna i viss mån bland elever och föräldrar.

De olika arbetslagen arbetar alltför isolerat och det är svårt att upptäcka någon gemensam plattform när det gäller normer, värderingar, förhållningssätt och det pågående värdegrundsarbetet. Livskunskap, som införts för något år sedan och som man menade skulle ha stor betydelse för synen på värdegrunden och elevernas möjligheter att diskutera värdegrundsfrågor, genomförs med mycket skiftande kontinuitet och också engagemang. Resultatet är i hög grad avhängigt den enskilda lärarens inställning till ämnet och detta varierar uppenbart inom och mellan arbetslagen. Många av de intervjuade eleverna saknar livskunskapen och menar att kamratskapet i klassen förbättrades efter sådana diskussioner.

Varje arbetslag tycks skapa sina egna normer och attityder och dessa påverkar elevernas inställning till varandra, i och utanför arbetslaget. Även lärarna uttrycker sig på ett sätt som tyder på att det finns murar mellan arbetslagen. Varje "institution" lever sitt liv i sina lokaler och formar sin egen kultur. Eleverna tillåts inte besöka arbetslag utanför sitt eget och lärarna förflyttar sig i liten utsträckning utanför sina egna domäner. Det förekommer inga gemensamma raster eller kaffepauser och skolgården är heller ingen plats där man som elev eller vuxen på ett naturligt vis kan mötas. Detta leder till att varje lärarlag isoleras, formar sin egen kultur och "balkaniseras"⁸. Därigenom får inte heller lärarna möjlighet att lära känna varandra och diskutera förhållningssätt och gemensamt reflektera över sitt arbete med eleverna och de eventuella konflikter och dilemman som kan uppstå.

Ytterligare påtagliga tecken på ovanstående iakttagelser är den oro bland eleverna som avspeglas i korridorerna och som resulterar i stök och bråk och verbala kränkningar, något som var uppenbart vid Skolinspektionens besök. Flera elever berättar att det förekommer kränkningar och trakasserier även i klassrummen, vilket leder till att många inte vågar yttra sig. Risken för att bli utskrattad är alltför stor.

Ett annat stort problem för eleverna är att "det pratas skit bakom ryggen" och "falska rykten sprids." Eleverna använder olika strategier för att skydda sig mot dessa. En del avskärmar sig, medan andra tar åt sig och mår dåligt. Det framgår också att vuxna på skolan känner till problemet. Den anonymitet som finns bland eleverna på grund av

⁸ Hargreaves, Andy (1998) *Läraren i det postmoderna samhället*, Studentlitteratur

den konsekventa uppdelningen i enheter kan vara en bidragande orsak till att skvaller och rykten uppstår. Skolinspektionen betonar vikten av att skolan som en åtgärd tar initiativ till samtal med föräldrar och elever för att komma tillrätta med skvaller och ryktesspridning.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste öka sina insatser för att få till stånd ett bättre förhindrande och förebyggande värdegrundsarbete.

Arbetet för att upptäcka trakasserier och kränkningar

För att kunna åtgärda trakasserier och kränkningar då de uppstår måste skolan ha rutiner för att försäkra sig om att de upptäcks. Enligt Allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling⁹ bör personalen ha god uppsikt över alla utrymmen och platser.

Humleskolans saknar, som tidigare berörts en gemensam samtalsarena för normdiskussioner, vilket gör att även arbetet med att upptäcka och motverka trakasserier och kränkningar i alltför hög grad vilar på den enskilda läraren. Ett rastvaktsystem kan vara en metod för att upptäcka då kränkningar sker men eleverna på Humleskolan menar att de är utomhus i liten utsträckning. Istället tillbringar de sin lediga tid i skolans lokaler, i arbetslaget eller i allmänna utrymmen och därför finns inte heller regelrätta rastvakter. Av intervjuerna framgår att det finns lärare som trots det vinnlägger sig om att observera och upptäcka vad som sker i klassrum och korridorer och som genast ingriper men många lärare går förbi och vänder bort blicken. Insikten bland eleverna är stor härvidlag. Många elever menar att detta är resultatet av att lärarna är rädda för att hamna i konflikter de inte kan hantera. Den samlade bilden av skolan tyder på att uppdelningen i enheter bidrar till att elever inte känner varandra tillräckligt. Därför känner de inte heller solidaritet mot varandra. Elever utanför det egna arbetslaget blir även anonyma för personalen.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att upptäcka trakasserier och kränkningar behöver utvecklas. Som ett led i detta arbete behöver skolan arbeta för att få en gemensam hållning rörande normer och värderingar.

Åtgärdande arbete

Enligt skollagen¹⁰ är huvudmannen skyldig att utreda omständigheter och i förekommande fall vidta åtgärder om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Enligt Allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling¹¹

⁹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

¹⁰ 14 a kap. 10 § skollagen (1985:1100), jämför 2 kap. 7 § diskrimineringslagen (2008:567)

¹¹ Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38)

bör det finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn eller elever har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.

Humleskolan har rutiner mot kränkande behandling, samt hur uppföljning och det åtgärdande arbetet ska ske och dessa rutiner finns också i skolans likabehandlingsplan. Det framgår emellertid av intervjuer med personalen att de känner en viss osäkerhet om hur dessa rutiner fungerar.

Att elevhälsoteamet gör ett gott arbete i det förebyggande arbetet och också till den del det handlar om att sätta in åtgärder då kränkningar och trakasserier förekommer är otvetydigt. Av intervjuer med personalen har också framkommit att flertalet lärare är engagerade i sina elever och arbetar målmedvetet för att skapa en trygg miljö för dem men lärarnas insatser är inte självklart baserade på gemensamma rutiner utan mer på varje lärares individuella initiativ och erfarenheter. Det finns också lärare som inte ser, som vänder bort blicken och väljer att överlåta värdegrundsarbetet till sina kollegor. Det finns uppenbart en frustration i lärarkåren över att detta är en företeelse som är ganska utbredd. Alltför många kan tillåta sig att stänga sin dörr och inte delta i skolans ansträngningar för att skapa ett gott klimat för alla elever och också lärare.

Eleverna berättar att de många gånger väljer att lösa konflikterna själva eller med hjälp av kamrater. Några elever menar att det kan förekomma kränkningar år efter år utan att det händer något. Ibland leder insatser från personalen till en lösning men ofta är åtgärderna alltför otydliga och det saknas en kontinuitet och uthållighet i arbetet. Flera personalrepresentanter menar att det kan vara svårt att få kännedom om det som förekommer mellan elever i form av "skitprat" och falska rykten. Därför är det angeläget att det finns ett samtalsforum för personalen där sådana frågor kontinuerligt kan föras upp.

Humleskolan har som förut nämnts lagt ner ett gott arbete för att uppdatera sina planer och skärpa skolans arbete mot trakasserier och kränkande behandling. Men planerna är i många stycken helt eller delvis okända och utgör i liten grad ett verkningsfullt verktyg i värdegrundsarbetet. Därför ligger de inte heller till grund då man försöker analysera de insatser som sker. Planerna är en viktig ingrediens för att skapa en sammanhållning men som instrument för värdegrundsarbetet eller analysen av detta är de verkningslösa om de inte är förankrade. Avsaknaden av ett forum där reflektionerna kan ske saknas också och därför finns egentligen ingen pågående analys, åtminstone inte regelbundet och i strukturerad form under ledning av skolans rektor.

Skolinspektionen bedömer att Humleskolan behöver arbeta på bred front för att skapa en gemensam plattform där skolans normer och värderingar kan diskuteras och arbetet analyseras.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolans arbete för att åtgärda trakasserier och kränkande behandling behöver fortsätta så att det omfattas av alla.

Skolinspektionens slutsatser och beslut

Fungerar skolans systematiskt förebyggande arbete för att motverka trakasserier och kränkande behandling av eleverna?

Humleskolan saknar, trots utarbetade planer, gemensamma strategier som är kända för alla i det förebyggande och förhindrande arbetet. Arbetslagen är alltför segregerade och detta medför att det förebyggande arbetet är uppbyggt enligt det enskilda arbetslagets normer. Därmed riskerar det förebyggande arbetet att bli slumpmässigt utan tydlig koppling till den samlade kunskapen om behoven på Humleskolan.

Har skolan ett normkritiskt förhållningssätt?

Skolan saknar ett gemensamt forum där normer och värden kan diskuteras. Därmed är risken stor att skolan aldrig får en tydlig bild av huruvida det finns ett normkritiskt förhållningssätt.

Fungerar skolans rutiner så att kränkningar och trakasserier upphör när det blivit känt att en elev blivit kränkt och trakasserat?

Skolans elevhälsoteam gör ett gott arbete för att kränkningar och trakasserier ska upphöra och många lärare arbetar aktivt för att lösa fall av kränkningar men insatserna vilar på rutiner som inte är gemensamt framtagna och alltför många lärare deltar i för liten utsträckning för att skapa ett gott klimat.

Skolinspektionen har i sin kvalitetsgranskning identifierat områden som huvudmannen och rektor vid skolan måste åtgärda eller behöver förbättra för att förhindra att kränkningar och trakasserier uppstår. Nedanstående punkter visar vilka områden som måste åtgärdas respektive områden där förbättringsåtgärder behövs.

Områden som måste åtgärdas

- Även om skolans likabehandling redovisar rutiner för hur kränkningar ska åtgärdas saknas en plan mot kränkande behandling och med hänvisning härtill bedömer Skolinspektionen att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs i skollagen på en årlig plan mot kränkande behandling.
- Skolinspektionen gör vidare bedömningen att planen inte upprättas under medverkan av eleverna, vilket måste åtgärdas.
- Skolinspektionen bedömer att skolan måste öka sina insatser för att få till stånd ett bättre förhindrande och förebyggande värdegrundsarbete.

Områden som behöver förbättras

- Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att upptäcka trakasserier och kränkningar behöver utvecklas. Som ett led i detta arbete behöver skolan arbeta för att få en gemensam hållning rörande normer och värderingar.

- Skolinspektionen bedömer att Humleskolan behöver arbeta på bred front för att skapa en gemensam plattform där skolans normer och värderingar kan diskuteras och arbetet analyseras.
- Skolinspektionen bedömer vidare att skolans arbete för att åtgärda trakasserier och kränkande behandling behöver fortsätta så att det omfattas av alla.

Uppföljning m.m.

Bromölla kommun/Humleskolan ska senast inom fyra månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 16 april 2010 till Skolinspektionen, avdelningen i Lund¹², redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

På Skolinspektionens vägnar

Carina Abréu

Avdelningschef

Eva Winkel

Expert

I ärendets slutliga handläggning har också enhetscheferna Lotta Kårlind och Hans Larson, undervisningsrådet Lena Godin samt undervisningsrådet Anna Wide deltagit.

¹² Skolinspektionen, Gasverksgatan 1, 222 29 Lund